Parastās valstu tiesas

Lettland

Šajā sadaļā sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu organizāciju Latvijā.

Vispārējās piekritības tiesas — ievads

Tiesu vara Latvijas Republikā pieder **rajonu (pilsētu) tiesām**, **apgabaltiesām**, **Augstākajai tiesai** un **Satversmes tiesai (**bet izņēmuma stāvokļa vai kara laikā — arī karatiesām, no kurām vispārējās jurisdikcijas tiesas ir rajonu (pilsētu) tiesas, apgabaltiesas, Augstākā tiesa).

Civillietas un krimināllietas Latvijā izskata tiesās, kas sadalītas **trīs līmeņos**:

rajonu (pilsētu) tiesas;

apgabaltiesas;

Augstākās tiesas Civillietu departaments un Krimināllietu departaments.

Tiesu darbības teritoriju noteic lēmums "Par tiesām, to darbības teritorijām un atrašanās vietām".

Rajonu (pilsētu) tiesas un to darbības teritorijas

Nr. p.k.	Tiesa	Administratīvā teritorija
1.	Daugavpils tiesa	1.1. Augšdaugavas novads
		1.2. Daugavpils valstspilsēta
		1.3. Krāslavas novads
		1.4. Līvānu novads
		1.5. Preiļu novads
2.	Kurzemes rajona tiesa	2.1. Dienvidkurzemes novads
		2.2. Kuldīgas novads
		2.3. Liepājas valstspilsēta
		2.4. Saldus novads
		2.5. Talsu novads
		2.6. Ventspils valstspilsēta
		2.7. Ventspils novads
3.	Rēzeknes tiesa	3.1. Balvu novads
		3.2. Ludzas novads
		3.3. Rēzeknes novads
		3.4. Rēzeknes valstspilsēta
4.	Rīgas rajona tiesa	4.1. Ādažu novads
		4.2. Jūrmalas valstspilsēta
		4.3. Ķekavas novads
		4.4. Mārupes novads
		4.5. Olaines novads
		4.6. Ropažu novads
		4.7. Salaspils novads
		4.8. Saulkrastu novads
		4.9. Siguldas novads
5.	Vidzemes rajona tiesa	5.1. Alūksnes novads
		5.2. Cēsu novads
		5.3. Gulbenes novads
		5.4. Limbažu novads
		5.5. Madonas novads
		5.6. Smiltenes novads
		5.7. Valkas novads
		5.8. Valmieras novads
		5.9. Varakļānu novads
6.	Zemgales rajona tiesa	6.1. Aizkraukles novads
		6.2. Bauskas novads
		6.3. Dobeles novads
		6.4. Jelgavas novads
		6.5. Jelgavas valstspilsēta
		6.6. Jēkabpils novads
		6.7. Ogres novads

		6.8. Tukuma novads

Rīgas pilsētas tiesas darbības teritorija ir Rīgas valstspilsētas administratīvā teritorija.
Ekonomisko lietu tiesas darbības teritorija ir visa Latvijas Republikas teritorija.

Apgabaltiesu darbības teritorijas			
Nr. p.k.	Apgabaltiesas darbības teritorija	Rajona (pilsētas) tiesa	
1.	Kurzemes apgabaltiesa	1.1. Kurzemes rajona tiesa	
2.	Latgales apgabaltiesa	2.1. Daugavpils tiesa	
		2.2. Rēzeknes tiesa	
3.	Rīgas apgabaltiesa	3.1. Rīgas pilsētas tiesa	
		3.2. Rīgas rajona tiesa	
		3.3. Ekonomisko lietu tiesa	
4.	Vidzemes apgabaltiesa	4.1. Vidzemes rajona tiesa	
5.	Zemgales apgabaltiesa	5.1. Zemgales rajona tiesa	
6.	Administratīvā apgabaltiesa	6.1. Administratīvā rajona tiesa	

Administratīvās lietas tiesās izskata:
Administratīvā rajona tiesa (tiesu nami atrodas Rīgā, Jelgavā, Liepājā, Rēzeknē un Valmierā),
Administratīvā apgabaltiesa,
Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments.
Administratīvās apgabaltiesas un **Administratīvās rajona tiesas** darbības teritorija ir visa Latvijas administratīvā teritorija. Administratīvajai rajona tiesai ir pieci tiesu nami (katram tiesu apgabalam viens) - Rīgā, Jelgavā, Rēzeknē, Valmierā un Liepājā.

Administratīvās rajona tiesas tiesu namu darbības teritorijas

Nr. p.k.	Tiesu nams	Administratīvā teritorija
1.	Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nams	1.1. Ādažu novads
		1.2. Jūrmalas valstspilsēta
		1.3. Ķekavas novads
		1.4. Mārupes novads
		1.5. Ogres novads
		1.6. Olaines novads
		1.7. Rīgas valstspilsēta
		1.8. Ropažu novads
		1.9. Salaspils novads
		1.10. Saulkrastu novads
		1.11. Siguldas novads
2.	Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nams	2.1. Aizkraukles novads
		2.2. Bauskas novads
		2.3. Dobeles novads
		2.4. Jelgavas novads
		2.5. Jelgavas valstspilsēta
		2.6. Jēkabpils novads
		2.7. Tukuma novads
3.	Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nams	3.1. Augšdaugavas novads
		3.2. Balvu novads
		3.3. Daugavpils valstspilsēta
		3.4. Krāslavas novads
		3.5. Līvānu novads
		3.6. Ludzas novads
		3.7. Preiļu novads
		3.8. Rēzeknes novads
		3.9. Rēzeknes valstspilsēta
4.	Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nams	4.1. Alūksnes novads
		4.2. Cēsu novads
		4.3. Gulbenes novads
		4.4. Limbažu novads
		4.5. Madonas novads
		4.6. Smiltenes novads
		4.7. Valkas novads
		4.8. Valmieras novads

		4.9. Varakļānu novads
5.	Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu nams	5.1. Dienvidkurzemes novads
		5.2. Kuldīgas novads
		5.3. Liepājas valstspilsēta
		5.4. Saldus novads
		5.5. Talsu novads
		5.6. Ventspils novads
		5.7. Ventspils valstspilsēta

Lietu piekritība tiesām

Saskaņā ar Kriminālprocesa likumu rajona (pilsētas) tiesa izskata visas krimināllietas kā pirmās instances tiesa.

Rīgas pilsētas tiesai kā pirmās instances tiesai ir piekritīgas krimināllietas, kuru materiālos iekļauti valsts noslēpumu saturoši objekti. Rajona (pilsētas) tiesā krimināllietas izskata tiesnesis vienpersoniski. Ja krimināllieta ir sevišķi sarežģīta, pirmās instances tiesas priekšsēdētājs var noteikt tās koleģiālu iztiesāšanu – triju pirmās instances tiesas tiesnešu sastāvā.

Apelācijas kārtībā pārsūdzētu rajona (pilsētas) tiesas nolēmumu izskata apgabaltiesa kā apelācijas instances tiesa.

Kasācijas kārtībā pārsūdzētu jebkuras tiesas nolēmumu izskata Augstākās tiesas Krimināllietu departaments kā kasācijas instances tiesa.

Apelācijas un kasācijas instances tiesā krimināllietu iztiesā koleģiāli.

Saskaņā ar Civilprocesa likumu tiesai pakļautās lietas pirmajā instancē izskata rajona (pilsētas) tiesa.

Rīgas pilsētas tiesa izskata lietas, kuru materiālos ir iekļauts valsts noslēpuma objekts, un lietas par patenttiesību, augu šķirņu, pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju, dizainparaugu, preču zīmju, sertifikācijas zīmju un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību, lietas par autortiesību un blakustiesību, datubāzu veidotāju tiesību (sui generis) aizsardzību un lietas par komercnoslēpuma aizsardzību pret nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu un izpaušanu. Ja izskatāmā lieta ietver prasījumu, kas ir saistīts ar prasījumu lietā, kura ir piekritīga gan Rīgas pilsētas tiesai, gan rajona (pilsētas) tiesai, vai arī rajona (pilsētas) tiesā saņemta pretprasība, kas ir piekritīga Rīgas pilsētas tiesai, lietu izskata Rīgas pilsētas tiesa.

Saskaņā ar Patentu likumu Rīgas pilsētas tiesa kā pirmās instances tiesa civilprocesuālā kārtībā izskata šādas ar izgudrojumu tiesisko aizsardzību saistītas lietas:

par tiesību atjaunošanu uz patentu;

par patenta atzīšanu par spēkā neesošu;

par iepriekšlietošanas tiesībām;

par patenta nelikumīgu izmantošanu (patenta pārkāpumu);

par patenta pārkāpuma neesamības fakta konstatēšanu;

par licences piešķiršanu, licences līguma noteikumiem vai to izpildi;

par tiesībām uz kompensāciju sakarā ar neiespējamību atklāti izmantot izgudrojumu.

Saskaņā ar Dizainparaugu likumu Rīgas pilsētas tiesa kā pirmās instances tiesa izskata šādus strīdus, kas saistīti ar dizainparaugu tiesisko aizsardzību:

par tiesību atzīšanu uz dizainparaugu;

par dizainparauga reģistrācijas atzīšanu par spēkā neesošu;

par dizainparauga nelikumīgu izmantošanu (dizainparauga pārkāpumu);

par licences piešķiršanu, licences līguma noteikumiem vai to izpildi.

Lietas par tiesībām, par kurām strīds izskatīts Rūpnieciskā īpašuma Apelācijas padomē, izskata Rīgas pilsētas tiesa.

Rīgas pilsētas tiesa sagatavo izpildu rakstu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 299.pantu pieņemtiem Eiropas Padomes, Komisijas vai Eiropas Centrālās bankas aktiem.

Lietas **par atzinuma sniegšanu** ārvalsts tiesai lietā **par bērna prettiesisku pārvietošanu** pāri robežai uz ārvalsti vai aizturēšanu ārvalstī, ja bērna dzīvesvieta ir Latvijā, tiek izskatītas Rīgas pilsētas tiesā.

Lietas **par bērna prettiesisku pārvietošanu** pāri robežai uz Latviju vai aizturēšanu Latvijā, ja bērna dzīvesvieta ir citā valstī, tiek izskatītas Rīgas pilsētas tiesā.

Rajona (pilsētas) tiesas izskata arī **zemesgrāmatu lietas**. 2019.gadā Tiesu sistēmas optimizācijas ietvaros rajona (pilsētas) tiesās iekļāva arī 72 zemesgrāmatu nodaļu tiesnešus, saglabājot to specializāciju.

Rīgas apgabaltiesai kā pirmās instances tiesai ir piekritīgas civillietas, kuru materiālos ir iekļauts valsts noslēpuma objekts. Pirmās instances tiesā civillietu izskata tiesnesis vienpersoniski, apelācijas un kasācijas instances tiesā – koleģiāli.

Par pirmās instances tiesas spriedumu (papildspriedumu) lietas dalībnieki var iesniegt **apelācijas sūdzību**, bet prokurors — apelācijas protestu šajā nodaļā noteiktajā kārtībā, izņemot spriedumus, kuru pārsūdzēšanu apelācijas kārtībā likums neparedz.

Pirmās instances tiesas spriedumu, kas taisīts, piemērojot Civilprocesa likuma likuma 30.4 nodaļas noteikumus, un apelācijas instances tiesas spriedumu (papildspriedumu) lietas dalībnieki var pārsūdzēt **kasācijas kārtībā**, bet prokurors — iesniegt kasācijas protestu.

Administratīvo pārkāpumu lietas tiesās izskata rajonu (pilsētu) tiesas un apgabaltiesas, kam piekrīt civillietas un krimināllietas. Atbilstoši Latvijas Administratīvās atbildības likumam augstākās iestādes pieņemtu lēmumu var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā. Rajona (pilsētas) tiesneša nolēmumu var pārsūdzēt, ja tas tieši noteikts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, apgabaltiesā. Apelācijas instances nolēmums administratīvā pārkāpuma lietā nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likumu administratīvo lietu pirmajā instancē izskata Administratīvās rajona tiesas tiesu namā, ja likumā nav noteikts citādi. Ja lietu kā pirmās instances tiesa izskata Administratīvā rajona tiesa un tai ir nepieciešams pārbaudīt informāciju, kas ir valsts noslēpuma objekts, šādu lietu izskata Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā. Ja likums noteic, ka administratīvo lietu kā pirmā instances tiesa izskata nevis Administratīvā rajona tiesa, bet gan Administratīvā apgabaltiesa vai Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments, pieteikumu tiesai iesniedz attiecīgi Administratīvajā apgabaltiesā vai Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā. Par pirmās instances tiesas spriedumu un papildspriedumu administratīvā procesa dalībnieks var iesniegt apelācijas sūdzību, izņemot gadījumu, kad likumā paredzēts, ka spriedums nav pārsūdzams vai ir pārsūdzams, iesniedzot kasācijas sūdzību. Tādu Administratīvās rajona tiesas spriedumu, kas nav stājies spēkā, var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā. Apelācijas instances tiesas spriedumu un papildspriedumu administratīvā procesa dalībnieks var pārsūdzēt kasācijas kārtībā, ja tiesa pārkāpusi materiālo vai procesuālo tiesību normas vai, izskatot lietu, pārsniegusi savas kompetences robežas. Pirmās instances tiesā administratīvo lietu izskata tiesnesis vienpersoniski vai koleģiāli, apelācijas un kasācijas instances tiesā – koleģiāli.

Augstākās tiesas sastāvā ir Civillietu departaments, Kriminālllietu departaments, Administratīvo lietu departaments. Augstākās tiesas Civillietu departaments, Kriminālllietu departaments un Administratīvo lietu departaments ir kasācijas instance visās lietās, kuras izskatījušas rajonu (pilsētu) tiesas un apgabaltiesas, kā arī ir pirmā instance lietās par Valsts kontroles padomes lēmumiem, kas pieņemti Valsts kontroles likuma 55.panta kārtībā. Augstākās tiesas departaments – trīs tiesnešu sastāvā vai likumā noteiktajos gadījumos – paplašinātā tiesnešu sastāvā.

Juridiskās datubāzes

Datubāzes nosaukums un URL

Latvijas tiesu portāls

Latvijas tiesu e-pakalpojumu vietne

Augstākās tiesas mājaslapa

Vai piekļuve datubāzei ir bez maksas?

Jā, piekļuve ir **bez maksas**.

Datubāzes saturs īsumā

Latvijas Tiesu portālā pieejama vispārējā aktuālā informācija par tiesām Latvijā.

Latvijas Tietu e-pakalpojumu vietnē iespējams piekļūt anonimizēto tiesu nolēmumu datu bāzei, elektroniski sekot līdzi tiesvedības gaitai, iesniegt tiesā e-iesniegumu, aprēķināt ar tiesvedību un maksas pakalpojumiem saistītās izmaksas nodevu kalkulatorā, saņemt un aizpildīt e-veidlapas, kā arī piekļūt citiem tiesu e-pakalpojumiem.

Augstākās tiesas mājaslapā pieejams Judikatūras nolēmumu arhīvs, kurā ievietoti aktuāli Augstākās tiesas nolēmumi, kā arī tiesu prakses apkopojumi. Informāciju skatīt Judikatūras sadaļā.

Papildu informācija

Latvijas Tiesu portālā publicētā informācija, kā arī Augstākās tiesas portālā publicētie Augstākās tiesas nolēmumi un tiesu prakses apkopojumi šobrīd pieejama vienīgi latviešu valodā.

Lapa atjaunināta: 28/11/2023

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.